

Titel	Studieguide for Kandidatuddannelsen i psykologi K01 - Klinisk psykologi, inkl. test- og undersøgelsesmetode K01 - Clinical psychology, incl. test and assessment methods
Modul-bestyrer	Mette Elmoose Andersen
Studie koordinator	adm. Uddannelsessekretær Anne-Christina Nielsen
Dato	5. juli 2018

Indhold:

1.	Om studieguiden	2
	Formålet med denne studieguide	2
	Opbygningen af denne studieguide	2
2.	Om modulet	2
	Modulbestyrer	2
	Studieadministrativ koordinator	2
	Underviserne	2
	Modulets varighed	3
	Forudsætning.....	3
	Formål.....	3
	Modulets genstandsområder/indhold/læringsmål.....	3
3.	Studieordningens mål for modulet	3
	Fagspecifikke målbeskrivelser	3
4.	Undervisningsaktiviteter	4
5.	Ugeplan.....	4
	Moduluge 1 (uge 36) – Introduktion	5
	Moduluge 2 (uge 37) – Udredning og diagnostik generelt	5
	Moduluge 3 (uge 38) – Kognitive og Neuropsykologisk udredning	6
	Moduluge 4 (uge 39) – Evidensbaseret psykologisk praksis	7
	Moduluge 5 (uge 40) - PTSD og traumarelaterede lidelser.....	7
	Moduluge 6 (uge 41) – Dynamisk terapi	8
	Moduluge 7 (uge 42) – Ingen skemalagt undervisning	8
	Moduluge 8 (uge 43) – Kognitiv adfærdsterapi	9
	Moduluge 9 (uge 44) – Eksistentiel terapi	9
	Moduluge 10 (uge 45) – Systemisk terapi.....	9
	Moduluge 11 (uge 46) - DAT & MBT	10
	Moduluge 12 (uge 47) – Autisme	10
	Moduluge 13 (uge 48) – Erhvervet hjerneskade, rehabilitering og familieinterventioner. 11	
	Moduluge 14 (uge 49) - Skizofreni	12
	Moduluge 15 (uge 50) – Teknologiunderstøttede psykologydelser: e-Mental Health 12	
	Moduluge 16 (uge 51) - Afslutning, evaluering og eksamensorientering.....	13
6.	Prøven.....	13
7.	Omprøve	14
8.	Litteratur.....	14
9.	Evaluering af modulet.....	14
	Appendiks 1 særlige oplysninger om bogkøb	14

1. Om studieguiden

Formålet med denne studieguide

Studieguiden er dit "orienteringskort" til din uddannelse – dvs. den beskriver, hvor du starter (hvilke forudsætninger, du forventes at have), hvilken rute du skal følge (undervisning og opgaver undervejs) og hvad målet er (hvad skal du kunne til prøven). Studieguiden hjælper dig også til at finde det rette "udstyr" (anbefaler litteratur og andre læringsressourcer). Endelig indeholder den alle de praktiske oplysninger, du har brug for.

Opbygningen af denne studieguide

Studieguiden beskriver dine aktiviteter på ugebasis.

For hver uge angives

1. Ugens forelæsninger med en kort angivelse af emnet.
2. Ugens hold- og/eller gruppetimer med angivelse af om der er ekstra materiale på e-learn.
3. Litteratur til undervisning.
4. Hjemmeopgaver til de enkelte aktiviteter.

2. Om modulet

Modulbestyrer

Modulbestyrer: Mette Elmore, Institut for Psykologi, E-mail: melandersen@health.sdu.dk

Studieadministrativ koordinator

Anne-Christina Nielsen,
Telefon: 6550 2782, mobil: 3033 9676

Underviserne

I dette modul vil du møde følgende undervisere.

Tilknyttet Institut for Psykologi, Syddansk Universitet:

Aida H Andersen, Ph.d. Studerende

Anne Norup, Ph.d., Neuropsykolog ved Neurologisk Klinik, Rigshospitalet

Barbara van Veen, Ph.d. Studerende

Dagfinn Mørkrid Thøgersen, Ph.d. Studerende

Kim Mathiasen, Ph.d. Studerende og tilknyttet Telepsykiatrisk klinik, Odense

Kirstine Davidsen, Ph.d. Lektor samt Klinisk psykolog i Børne- og Ungdomspsykiatrien Odense.

Maj Hansen, Ph.d., Lektor

Mette Elmore, cand.psych.aut., Ph.d., Lektor

Mickey Toftkjær Kongerslev, Cand.psych.aut., Ph.d., specialist i psykoterapi, adjungeret lektor og seniorforsker ved Psykiatrisk Klinik Roskilde & Psykiatrisk Forskningsenhed, Psykiatrien Region Sjælland

Nina Rottmann, Ph.d., adjunkt

Robin Kok, Ph.d., Adjunkt

Sille Schandorph Løkkegaard, Ph.d. Studerende

Trine Caspersen, Videnskabelig assistent og privatpraktiserende psykolog, TRICAS psykologerne

Henriette Rønhof Sloth, specialist i psykoterapi, Ekstern lektor og privatpraktiserende

Øvrige forelæsere:

Lars Bjerregaard Pedesen, Psykolog, specialist og supervisor i psykopatologi. Retspsykiatrisk Afdeling R. Risskov

Marie Høgh Thøgersen, Ph.d., Chefpsykolog ved Rehabiliteringsafdelingen, Dignity, Dansk Institut mod Tortur.

Modulets varighed

Modulet begynder i uge 36 og slutter i uge 50. Eksamen finder sted i uge 3-4, 2018.

Forudsætning

Undervisning på K01 kan ses som en naturlig forlængelse af B07, derfor forventes det, at studerende har en forudgående viden omkring psykisk lidelse.

Formål

Modulet tager udgangspunkt i en "evidensbaseret psykologisk praksis" samt "scientist-practitioner" modellen og har til formål at give de studerende viden og forståelse for, hvordan empirisk forskning integreres med klinisk ekspertise i den psykologiske praksis. De studerende introduceres til behandlingen og udredningen af forskellige psykologiske lidelser og generelle kliniske problemstillinger forbundet hermed.

Modulets genstandsområder/indhold/læringsmål

Modulet bygger videre på B07, hvor der blev givet et overordnet billede af ætiologiske faktorer for de mest almindelige psykiatriske lidelser. Formålet med K01 er at bygge videre på denne viden, med særlig fokus på anvendelsen af de hyppigst anvendte vurderingsredskaber samt psykosociale behandlingsformer i den danske psykolog praksis. Desuden lægges der vægt på psykologiske forklaringsmodeller af ætiologiske samt vedligeholdende faktorer af forskellige psykiatriske tilstande.

Indholdsmæssigt vil modulet fokusere på diverse former for psykologiske udredningsmetoder af børn, unge og voksne (herunder konkrete eksempler på anvendelsen af diagnostisk interview, spørgeskemaer, samt psykologiske, neuropsykologiske og projektive test i forhold til forskellige kliniske lidelse). Adskillige psykiske tilstande hos børn, unge og voksne samt flere psykologiske behandlingsformer bliver præsenteret. Til holdundervisningen får de studerende mulighed for at arbejde med udredningsredskaber samt afprøve konkrete terapeutiske teknikker fra flere typer psykologiske interventioner.

3. Studieordningens mål for modulet

Fagspecifikke målbeskrivelser

Ved afslutning af modulet skal den studerende være i stand til at:

- **Reflektere og redegøre for grundlæggende viden** om udredning og behandling i forhold til klinisk psykologiske problemstillinger.
- **Analysere, diskutere og vurdere** redskaber til undersøgelse og diagnosticering ud fra klinisk psykologisk litteratur og empiri.
- **Analysere, diskutere og vurdere** klinisk psykologiske interventioner (behandling og forebyggelse) ud fra klinisk psykologisk litteratur og empiri.
- **Analysere, diskutere og vurdere** klinisk psykologiske dilemmaer og etiske problemstillinger; særligt i anvendelsen af udredning, forebyggelse og behandling.
- **Begrunde og formidle** valg af redskaber til udredning, forebyggelse og behandling af psykologiske problemstillinger.

4. Undervisningsaktiviteter

Undervisningen foregår som forelæsninger. Ved forelæsningerne gennemgås centrale metoder, begreber og teoridannelser inden for psykiske lidelser og behandling samt undersøgelsesmetode. De studerende skal desuden deltage i øvelsesaktiviteter på mindre hold (ca. 35 pr. hold), hvor de kan få lejlighed til at arbejde med udredningsredskaber samt konkrete terapeutiske interventioner som forberedelse til praktikken, der starter efter nytår. Holdfordelingen meldes ud via blackboard. Fremmøde på hold er obligatorisk.

5. Ugeplan

Oplysningerne omkring lokale nummer og tidspunkter, samt eventuelle ændringer i undervisningsplanen kan findes i *Mit skema*.

<https://mitsdu.sdu.dk/skema/activity/3207011/e18>

Uge	Dato	Tidspunkt	Aktivitet	Indhold	Lokale	Underviser
36	6.09.18	9-12	Forelæsning	Introduktion	U82	Mette Elmore & Maj Hansen
	7.09.18	8-11	Forelæsning	Udredning og diagnostik generelt	U46	Kirstine Davidsen
		11-14	Hold A	Hold 1: Anamnese og diagnostik interview	U30	
37	13.09	9-12	Forelæsning	PTSD	U82	Maj Hansen
	14.09	9-12	Hold B	Hold 1: Anamnese og diagnostik interview	U44	Kirstine Davidsen
		12-15	Hold C			
38	20.09	10-16	Forelæsning	Kognitiv og neuropsykologisk udredning	U82	Lars Bjerggaard Pedersen
	21.09	8-11	Hold A	Hold 2: Casebaseret udredning	U44	
		11-14	Hold B			
		14-17	Hold C			
39	27.09	10-13	Forelæsning	Evidensbaseret	U82	Mickey Toftkjær Kongerslev
40	4.10	9-10	Forelæsning	Hold opgave: Opsamling på modulet	U150	Nina Rottmann
		10-12	Hold A		U158A	
			Hold B		U158D	
			Hold C		U158E ¹	
	4.10	13-16	Hold A	Hold 3: Udredning af traumatisering ved børn	U44	Sille Schandorph Løkkegaard
	5.10	9-12	Hold B			
5.10	13-16	Hold C				
41	12.10	10-13	Forelæsnings	Dynamisk	U82	Trine Caspersen
42				Ingen planlagt undervisning		
43	25.10	10-13	Forelæsning	Kognitiv	U82	Aida H. Andersen
44	29.10	8-17.00	Hold A Hold B Hold C	Hold 4: Eksponering		Barbara van Veen & Robin Kok
44	1.11	10-13	Forelæsning	Eksistentiel / humanistisk (K02 dynamisk i uge 45, 48, 49)	U82	Trine Caspersen
45	8.11	10-13	Forelæsning	Systemisk	U82	Dagfinn Mørkrid Thøgersen
46	15.11	9-12	Forelæsning	DAT/MBT (borderline)	U82	Henriette Rønhof Sloth
47	22.11	9-12	Forelæsning	Autisme	U82	Mette Elmore
		12-15	Hold A	Hold opgave: Opsamling på modulet	U93	Nina Rottmann
			Hold B		U51	
			Hold C		U56	
48	29.11	9-12	Forelæsning	Neuropsykologi	U82	Anne Norup
49	6.12	9-12	Forelæsning	E-mental health	U82	Kim Mathiasen
50	13.12	9-12	Forelæsning	Skizofreni	U82	Marie Høgh Thøgersen
51	20.12	9-12	Forelæsning	Afslutning	U82	Mette Elmore & Maj Hansen

¹ U82 er booket som ekstra lokale, da U158A, B og C er små lokaler.

Moduluge 1 (uge 36) – Introduktion

Forelæsning: introduktion, ved Mette Elmoose & Maj Hansen

Introduktion til Klinisk Psykologi, modulets genstandsområde, mål i kobling til sammensætningen af det konkrete program og undervisningsaktiviteterne.

Anbefalet litteratur:

- Grundbog kap. 1, 14. (*Castonguay & Oltmanns, 2013*)
- American Psychological Association (2006). American Psychological Association Presidential Task Force on Evidence-based Practice: Evidence-based practice in psychology. *American Psychologist*, 61, 271-285. (15s).
- Kazdin, K. E. (2014). *Research design in Clinical Psychology 4th ed*, Boston USA: Allyn & Bacon, pp. 1-21. (21s).
- Hougaard, E. (2012). Terapeutiske skoledannelser. I *Psykoterapi. Teori og forskning. 2nd ed.*, Dansk Psykologisk Forlag, pp53-80. (28s)

Forelæsning: udredning og diagnostik generelt, ved Kirstine Davidsen

Generel indledning til psykologisk udredning i klinisk praksis. Der tages udgangspunkt i empirisk understøttede principper og redskaber indenfor såvel børne- som voksenområdet. Følgende udredningsmetoder præsenteres: klinisk anamnese, diagnostisk interview, tests og spørgeskemaer samt adfærdsobservation.

Anbefalet litteratur:

- Groth-Marnat & Wright (2016) *Handbook of Psychological Assessment*, 6th ed. Canada: John Wiley & Sons. Chapter 2, 3 & 4, pp. 37-117 (81s).
- Hunsley, J. & Mash, E.J. (2010). The role of Assessment in Evidence-Based Practice. In M.M. Antony & D.H. Barlow, *Handbook of assessment and treatment planning for psychological disorders*. New York: Guilford Press. pp. 3-22. (20s).

Holdundervisning (Hold A): anamnese og diagnostik interview ved Kirstine Davidsen

træning af anamnese-optag samt anvendelse af semi-struktureret diagnostisk interview.

Moduluge 2 (uge 37) – Udredning og diagnostik generelt

Holdundervisning (Hold B+C): anamnese og diagnostik interview ved Kirstine Davidsen

træning af anamnese-optag samt anvendelse af semi-struktureret diagnostisk interview.

Forelæsning: PTSD og traumarelaterede lidelser ved Maj Hansen

Generel introduktion til aktuelle udredning og behandlingen af PTSD og andre traumarelaterede lidelser. Der vil bl.a. fokuseres på "cognitiv processing therapy", som er en af de terapiformer med størst evidens for en virksom effekt mod reduktion af PTSD symptomer.

Anbefalet litteratur:

- Grundbog kapitel 6. (*Castonguay & Oltmanns, 2013*)
- Monson, M., Resick, P. A., & Rizvi, S.L. (2014). Posttraumatic Stress Disorder. In Barlow, D., H. (ed.) *Clinical handbook of psychological disorders – a step-by-step treatment manual. 5ed.* Guilford press: New York pp. 62-114. (53s).

- Blevins, C.A., Weathers, F.W., Davis, M.T., Witte, T.K., Domino, J.L (2015). The Posttraumatic Stress Disorder Checklist for DSM-5 (PCL-5): Development and Initial Psychometric Evaluation. *Journal of Traumatic Stress*, 28, 489-498 (10 s.)
- Bovin, M. J., Marx, B. P., & Schnurr, P.P. (2015). Evolving DSM diagnostic criteria for PTSD: relevance for assessment and treatment. *Current Treatment Options in Psychiatry*, 86-98. doi: 10.1007/s40501-015-0032-y (13s).
- Karatzias, T., Shevlin, M., Flyvie, C., Hyland, P., Efthymiadou, E., Wilson, D., Roberts, N., Bisson, J.I., Brewin, C. R., Cloitre, M. (2016). An initial psychometric assessment of an ICD-11 based measure of PTSD and complex PTSD (ICD-TQ): evidence of construct validity. *Journal of Anxiety Disorders*, 44, 73-79 (7 s).

Moduluge 3 (uge 38) – Kognitive og Neuropsykologisk udredning

Forelæsning I: Generel kognitiv udredning ved Lars Bjerggaard Pedesen

Der gives en introduktion til generelle kognitive udredninger. Forelæsningen er primært orienteret mod psykologisk udredning af intelligensniveau, og etablering af en grundforståelse for de specifikt præstationsorienterede tests plads og funktion i den samlede kognitive udredning. Følgende test gennemgås med kliniske eksempler fra retspsykiatrien:

- WAIS-IV intelligencetest

Forelæsning II: Komplex neuropsykologisk udredning ved Lars Bjerggaard Pedesen

Der gives en introduktion til neuropsykologisk undersøgelse af komplekse problemstillinger indenfor det neuropsykiatriske felt. Forelæsningen bygger videre på den foregående forelæsning om generel kognitiv udredning. Følgende grupper af psykologiske tests gennemgås med kliniske eksempler fra retspsykiatrien:

- Testning af opmærksomheds-og hukommelsesfunktioner
- Testning af frontale/dys-eksekutive funktionsforstyrrelser
- Validitetstests til vurdering af præstationstroværdighed

Holdundervisning: Casebaseret udredning ved Lars Bjerggaard Pedesen

Der arbejdes ud fra konkret case materiale med at vurdere og analysere forskellige typer af testmateriale i forhold til at opnå en forståelse for en aktuel patient og de konkrete problemstillinger der beskrives for patienten.

Anbefalet litteratur til Moduluge 3:

- Binswe, Iversen & Brooks (2009): 'To Err is Human: 'Abnormal' Neuropsychological Scores and Variability is Common in Healthy Adults'. *Archives of Clinical Neuropsychology*, 24(1), 31-46. (16s)
- Flynn, J.R. (2007). *What is Intelligence?*. Chapter 3: 'Towards a new theory of Intelligence'. Cambridge. pp. 48-82. (35s)*
- Gerlach, Starrfelt, Gade & Pedersen (2009). Kap. 1: '*Neuropsykologi: Begrebernes og metodernes historie og udvikling*' (ss.2-12). I: Gade, Gerlach, Starrfelt & Pedersen (red.) (2009). **Klinisk neuropsykologi**. Frydenlund. (11s)
- Groth-Marnat & Wright (2016) *Handbook of Psychological Assessment*, 6th ed. Chapter 5: Wechslers Intelligence Scales. Canada: John Wiley & Sons. Pp. 139-214. (75s)(* findes elektronisk i 5th ed.)

- Kasper Jørgensen & Kim Rune Hansen (2009). Kap. 37: 'Neuropsykologisk undersøgelsesmetode' (ss. 530-544). I: Gade, Gerlach, Starrfelt & Pedersen (red.) (2009). **Klinisk neuropsykologi**. Frydenlund. (15s)
- Miyake, Jørgensen & Friedman (2000). 'Assessment of Executive functions in clinical settings'. *Seminars in Speech and Language*. 21(2), 169-183). (15s)
- Weiss, Chen, Harris, Holdnack & Saklofske (2010). *Chapter 4: 'The WAIS-IV: Clinical use and Interpretation in Context'* (ss.97-140). In: Weiss, Saklofske, Coalson & Raiford (eds.) (2010). *WAIS-IV Clinical Use and Interpretation*. (44s)*

Moduluge 4 (uge 39) – Evidensbaseret psykologisk praksis

Forelæsning: Evidensbaseret psykologiske praksis ved Mickey Toftkjær Kongerslev

Forelæsning giver en oversigt over vigtige forhold inden for psykoterapiforskning. Der lægges vægt på en kort gennemgang af vigtige metodologiske forhold ved klinisk psykoterapi-forskning. Fordele og ulempe ved forskellige forskningsdesigns diskuteres samt brug af evidens-hierarki, referenceprogrammer og metaanalyser ved effekt vurdering af psykologiske interventioner. Der præsenteres metoder til at vurdere empirisk evidens og relevansen heraf, til brug i klinisk praksis.

Anbefalet litteratur:

- Barlow, D. H., Bullis, J. R., Comer, J. S., & Ametaj, A. A. (2013). Evidence-based psychological treatments: An update and a way forward. *Annual Review of Clinical Psychology*, 9, 1-27. (26 s.).
- Castonguay, L., Barkham, M., Lutz, W. & McLeavey, A. (2013). Chapter 4: Practice-Oriented Research: Approaches and Applications. In Lambert, M. J. (red.) (2013). **Bergin and Garfield's Handbook of Psychotherapy and Behavior Change (6th ed.)**. New York: Wiley. 85-133 (48 s.).*
- Comer, J.S., & Kendall, P.C. (2013). Chapter 2: Methodology, Design, and Evaluation in Psychotherapy Research. In Lambert, M. J. (red.) (2013). **Bergin and Garfield's Handbook of Psychotherapy and Behavior Change (6th ed.)**. New York: Wiley, 21-48(27 s.).*
- Kazdin, K. E. (2014). **Research design in Clinical Psychology 4th ed**, Boston USA: Allyn & Bacon. Assessment and Evaluation of Interventions. pp. 408-434. (27s).
- Kazdin, A. E. (2008). Evidence-based treatment and practice: New opportunities to bridge clinical research and practice, enhance the knowledge base, and improve patient care. *The American Psychologist*, 63(3), 146-159 (13 s.).
- Storebø, O. J. & Simonsen, E. (2017). Evidensbaseret behandling, de generelle behandlingsprincipper og gode råd. I: E. Simonsen og B. B. Mathiessen (red.) *Personlighed og personlighedsforstyrrelser – en grundbog*. København: Hans Reitzels Forlag. pp. 397-434. (37 s.)

Moduluge 5 (uge 40) - PTSD og traumarelaterede lidelser

Holdopgave: Opsamling på modulet ved Nina Rottmann

Efter fælles introduktion arbejdes der med løbende opsamling af modulets emneområde og problemfelter.

Holdundervisning: Udredning af traumatisering ved børn ved Sille Schandorph Løkkegaard

Undervisningen giver en kort introduktion til metoder til udredning af traumatisering hos børn. Der fokuseres på story stem-traditionen (strukturerede legetests), og der arbejdes med Odense

Child Trauma Screening (OCTS). Administrationsmanualen til OCTS udleveres i undervisningen og indsamles igen efterfølgende.

Anbefalet litteratur:

- Andersen, M.E., Eriksen, S.B. & Løkkegaard, S.S. (2016). Udvikling af et story stem-redskab til screening af traumatisering hos førskolebørn og yngre skolebørn. *Matrix* 33(2), p. 4-18 (6 s.).
- Cohen, J. A., Bukstein, O., Walter, H., Benson, S. R., Chrisman, A., Farchione, T. R., Hamilton, J., Keable, H., Kinlan, J., Schoettle, U., Siegel, M., Stock, S., & Medicus. J. (2010). Practice parameter for the assessment and treatment of children and adolescents with posttraumatic stress disorder. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 49(4), 414-430. (17s).
- Eriksen, S. B. & Elklit, A. (2013). *Metoder til undersøgelse af mindre børns mulige traumer ud fra story stem-traditionen*. Odense: Videnscenter for Psykotraumatologi, Syddansk Universitet. 1-5, 19-30, 36-46. (11s)
Kan findes:
https://www.sdu.dk/da/om_sdu/institutter_centre/institut_psykologi/forskning/forskningsgrupper/videnscenter_for_psykotraumatologi/rapporter
- Leigh, E., Yule, W., & Smith, P. (2016). Measurement issues: Measurement of posttraumatic stress disorder in children and young people – lessons from research and practice. *Child and Adolescent Mental Health*, 21(2), 124–135. (12s)

Moduluge 6 (uge 41) – Dynamisk terapi

Forelæsning: Dynamisk terapi med udgangspunkt i Intensiv dynamisk korttidsterapi ved Trine Caspersen

Der gives et kort historisk rids af dynamisk psykoterapi fra den psykoanalytiske tilgang fra Freud til en mere moderne form af dynamisk psykoterapi generelt. Herefter gives en grundig indføring i *intensiv dynamisk korttidsterapi* (ISTDP), som er en dynamisk terapiform hvori der er store ændringer fra traditionel dynamisk terapi. Der gives konkrete anvisninger i, *hvordan terapeuten kan skabe en terapeutisk alliance, hvordan terapeuten kan arbejde med den modstand og ambivalens, der kommer frem i det terapeutiske rum, hvordan terapeuten kan hjælpe klienten til at fremme et 'observerende jeg' og adskille sig fra egne uhensigtsmæssige forsvarsmønstre, når de kommer frem i nuet mellem terapeut og klient.*

- Abbass, A. (2015). **Reaching through resistance: advanced psychotherapy techniques**. Seven Leaves Press. Belleview. Kapitel 1-5 pp.7-46, (40s)
- Abbass, A.A. & Town, J.M. (2013) Key Clinical Processes in Intensive Short-Term Dynamic Psychotherapy. *Psychotherapy*, 50(3), 433-437. (5s).
- Didriksen, B. (1998). Kap 1. Psykoanalytisk psykoterapi. In Hougaard, E., Diderichsen, B., & Nielsen, T. (Eds.), *Psykoterapiens hovedtraditioner*. Dansk psykologisk forlag pp. 17-72. (56 s)

Moduluge 7 (uge 42) – Ingen skemalagt undervisning

Ingen skemalagt undervisning.

Moduluge 8 (uge 43) – Kognitiv adfærdsterapi

Forelæsning: kognitiv adfærdsterapi ved Aida H Andersen

Forelæsningen vil give et historisk rids over udviklingen af kognitiv adfærdorienteret terapi fra første til tredje bølge inkl. de udfordringer, der har været med til at drive den fortsatte udvikling. Med illustration ved cases og eksempler fra praksis gives en indføring i "den kognitive diamant" som baggrund for både kognitive og adfærdorienterede behandlingsmetoder. Yderligere undervises i den kognitive-adfærdsterapeutiske forståelse af angst herunder brug af psykoedukation, eksponering, responshindring og omstrukturering i behandlingen ud fra de forskellige angstlidelser.

Anbefalet litteratur:

- Grundbog kapitel 3,4 og 5 (Castonguay & Oltmanns, 2013).
- Arndt, M., & Rosenberg, N. (2012). Kap. 6 Kognitiv adfærdsterapi ved panikangst og agorafobi. I Arndt, M. (ed.). **Kognitiv terapi. Nyeste udvikling.** Hans Reitzels Forlag, København. Pp.169-192. (24s)
- Rosenberg, N., & Arndt, M. (2012). Kap.8 Kognitiv adfærdsterapi ved generaliseret angst (GAD). I Arndt, M. (ed.). **Kognitiv terapi. Nyeste udvikling.** Hans Reitzels Forlag, København.
- Rosenberg, N., Mørch, M. M. & Arndt, M. (2012). Kap. 1 Kognitiv adfærdsterapi – teori og metoder. I Arndt, M. (ed.). **Kognitiv terapi. Nyeste udvikling.** Hans Reitzels Forlag, København. Pp.23-52. (30s)

Holdundervisning ved Robin Kok & Barbara van Veen: I holdundervisningen vil fokus være på at øve kognitive teknikker primært brug af eksponering.

Anbefalet litteratur:

- Öst, L.G. (1989). One-session treatment for specific phobias. *Behaviour Research and Therapy*, vol 27 (1): p 1-7. (7s).

Moduluge 9 (uge 44) – Eksistentiel terapi

Forelæsning: Eksistentiel terapi ved Trine Caspersen

Eksistentiel fænomenologisk terapi og metode præsenteres ud fra retnings hovedskoler samt disses historik for tilblivelse. Retningens største profiler vil blive gennemgået samt herudfra skolernes forskelligheder samt lighedspunkter opstillet. Slutteligt ses på metodologisk samt teoretisk kritik af de forskellige skoler inden for den eksistentielle terapi samt tænkning. Gennem forelæsningen vil der blve gennemført mindre øvelser, der afprøver elementer i retnings praksis.

Anbefalet litteratur:

Følger snarest.

Moduluge 10 (uge 45) – Systemisk terapi

Forelæsning: Systemisk terapi ved Dagfinn Mørkrid Thøgersen

Forelæsningen giver en indføring i systemisk terapi hvor individet i kontekst er den primære indfaldsvinkel. System-, kommunikations- og sprogforskning vil blive præsenteret

som grundlæggende teori for tilgangen. Det vil blive lagt vægt på at give de studerende værktøjer til at analysere kliniske problemstillinger ud fra en relationel og kontekstuel forståelsesramme, deriblandt livscyklustænkning, familiegenogram og systemisk-økologisk kortlægning. Forelæsningen vil derudover gennemgå eksempler på familierapeutiske og forældrerettede interventioner for børn og unge med psykiske problemer. Forskningen på behandlingseffekten af familiebehandling for forskellige typer af vanskeligheder vil blive drøftet.

Anbefalet litteratur:

- Thøgersen, D.M. Lønnum, K., Tollefsen, N. og Christensen, B. (2012). Kognitiv atferdsterapi med ungdom med adferdsforstyrrelser. I K. Martinsen og R. Hagen, Håndbok i kognitiv atferdsterapi for barn og unge (red). Gyldendal Akademisk Forlag: Oslo. s.251-284 (33 s.).
- Warhus, L., Egelund, M. & Trillingsgaard, A. (1998). Kap 4. Systemorienteret terapi. In Hougaard, E., Diderichsen, B., & Nielsen, T. (Eds.), **Psykoterapiens hovedtraditioner**. Dansk psykologisk forlag pp. 195-248. (54s)

Moduluge 11 (uge 46) - DAT & MBT

Forelæsning: DAT & MBT ved Henriette Rønhof Sloth

Forelæsningen omhandler primært mentaliseringsbaseret behandling samt behandling med dialektisk adfærdsterapi af emotionel ustabil personlighedsstruktur, borderline type. De særlige udfordringer omkring behandling af personlighedsforstyrrelser vil blive beskrevet ligesom betydningen af disse for tilrettelæggelse af behandlingen. Sygdomsforståelse, behandlingsprogrammer og centrale behandlingsprincipper samt interventionsstrategier ved mentaliseringsbaseret behandling og dialektisk adfærdsterapi vil blive beskrevet og eksemplificeret ved videoklip. Behandlingsprogrammernes empiriske status vil blive berørt.

Anbefalet litteratur:

- Grundbog kap. 9. (*Castonguay & Oltmanns, 2013*).
- Bateman & Fonagy (2007). Mentaliseringsbaseret behandling af borderline personlighedsforstyrrelse. En praktisk guide. Akademisk Forlag, København 2007. Kapitel 4: Opbygning af mentaliseringsbaseret behandling. pp. 75-102. (28s).
- Linehan, M.M. Overview of Treatment: Targets, Strategies, and Assumptions in a Nutshell in Linehan, M. M. (1993), *Cognitive-Behavioral Treatment of Borderline Personality Disorder* Guilford Press, pp. 97-119. (23s).
- Trærup, M & Braad, M.O. (2012): kap. 19 Dialektisk adfærdsterapi ved borderline personlighedsforstyrrelse. I Arndt, M. (ed.) (2012) **Kognitiv terapi. Nyeste udvikling**. Hans Reitzels Forlag, København, p. 453-470 (17 sider).

Moduluge 12 (uge 47) – Autisme

Forelæsning: Autisme ved Mette Elmose

Ved forelæsningen fokuseres på udredning samt forskellige typer af indsats omkring autistiske personer/personer med autisme. I forhold til almene udrednings- og interventionsmetoder drøftes behov for og eksempler på relevante tilpasninger af metoden, ligeledes præsenteres metoder udviklet specifikt til målgruppen.

Anbefalet litteratur:

- Elmoose, M. & Carøe, E. (2018). Kapitel: Kognitiv adfærdsterapi ved autisme (ASF). I: Jørgensen, L. & Schlander, C. (red.). *Kognitiv terapi med børn, unge og familier*. Hans Reitzels. (45s).
- Mesibov, G.B. & Shea, V. (2010). The TEACCH Program in the Era of Evidence-Based Practice. *Journal of Autism and other Developmental Disorder*. 40: 570-579 (10s).
- Volkmar, Reichow & Doehring (2011). Evidence-Based Practices in Autism: Where We Are Now and Where We Need to Go. In Reichow, Doehring, Cicchetti & Volkmar (eds) *Evidence-Based Practices and Treatments for Children with Autism*. Springer. p. 365-391. (27s).*
- Weston, L., Hodgekins, J. & Langdom, P.E. (2016). Effectiveness of cognitive behavioural therapy with people who have autistic spectrum disorders: A systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology Review*. 49, 41-54. [doi:10.1016/j.cpr.2016.08.001](https://doi.org/10.1016/j.cpr.2016.08.001) (14s)

Holdopgave: Opsamling på modulet ved Nina Rotmann

Efter fælles introduktion arbejdes der med løbende opsamling af modulets emneområde og problemfelter.

Moduluge 13 (uge 48) – Erhvervet hjerneskade, rehabilitering og familieinterventioner.

Forelæsning: Erhvervet hjerneskade, rehabilitering og familieinterventioner ved Anne Norup

Indledningsvist introduceres erhvervet hjerneskade, konsekvenser af erhvervet hjerneskade og den efterfølgende rehabilitering. Herefter vil forelæsningen særligt fokusere på, hvordan en erhvervet hjerneskade påvirker de pårørende. Forelæsningen vil beskrive familiens emotionelle reaktioner og behov igennem rehabiliteringsfaserne samt psykologens rolle og interventionsmuligheder.

Anbefalet litteratur:

- Bergholt, Jensen & Kristensen (2013). Kapitel 13: Traumatisk hjerneskade. I Wæhrens, Winkel & Jørgensen (red.). **Neurologi og neurorehabilitering**. Munksgaard. København. (13s)
- Jensen, Kristensen, Poulsen, & Gyring (2013). Kapitel 22: Rehabilitering af personer med diffuse hjerneskader. I Wæhrens, Winkel & Jørgensen (red.). **Neurologi og neurorehabilitering**. Munksgaard. København. (7 s).
- Kreutzer, Marwitz, Klyce, Schaaf, Sima, Welch & Niemeier (2018). Family needs on an inpatient brain injury rehabilitation unit: A quantitative assessment. *Journal of Head Trauma Rehabilitation*. 33(4), 228-236. (9 s).
- Laursen & Pinner (2009). Kapitel 34: Helhedsorienteret neuropsykologisk rehabilitering. I: Gade, Gerlach, Starrfelt & Pedersen (red.). **Klinisk neuropsykologi**. Frydenlund. (10 s.).
- Lezak (1978). Living with the characterologically altered brain injured patient. *Journal of Clinical Psychiatry*. 39(7), 592-599. (8s).
- Norup (2018). Family matters in neurorehabilitation: why, when, who, and how? *Revista Iberoamericana de Neuropsicologia*. 1(1), 17-31. (15 s.).
- Norup & Mortensen (2015). Prevalence and Predictors of Personality Change After Severe Brain Injury. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*. 96(1), 56-63. DOI:[10.1016/j.apmr.2014.08.009](https://doi.org/10.1016/j.apmr.2014.08.009). (8s.)
- Norup, Greve & Larsen (2013). Kapitel 29: De pårørendes rolle og behov i neurorehabiliteringen. I Wæhrens, Winkel & Jørgensen (red.). **Neurologi og neurorehabilitering**. Munksgaard. København. (7 s)
- Pedersen, P.M. (2009). Kapitel 19: Apopleksi. I: Gade, Gerlach, Starrfelt & Pedersen (red.). **Klinisk neuropsykologi**. Frydenlund. (15 s).

- Riis, J.Ø. (2009). Kapitel 16: Kranietraumer. I: Gade, Gerlach, Starrfelt & Pedersen (red.). **Klinisk neuropsykologi**. Frydenlund. (12 s).

Moduluge 14 (uge 49) - Skizofreni

Forelæsning: Psykologisk behandling af mennesker med skizofreni ved Marie Høgh Thøgersen

Indledningsvis præsenteres en kort oversigt over aktuel viden om skizofreni og behandlingen af denne. Her vil de mest udbredte behandlingstilgange blive præsenteret. Der vil være et fokus på nye recovery orienteret behandlingsprogrammer og brugerinddragelse. Undervisningen vil desuden undersøge, hvad den konkrete kulturelle kontekst betyder i forhold hvordan symptomerne kommer til udtryk og hvilken behandling der tilbydes. Konkrete cases inddrages løbene og anvendte udredningsinstrumentere præsenteres. Dagen vil være delt op i mindre blokke og der vil være gruppearbejde undervejs.

Anbefalet litteratur:

- Grundbog kapitler 11 og 12. (*Castonguay & Oltmanns, 2013*).
- Bond, Drake, & Becker (2012). *Generalizability of the Individual Placement and Support (IPS) model of supported employment outside the US*. World Psychiatry: official journal of the World Psychiatric Association (WPA) 2012; 11: 32–39 (8 s.).
- Schaefer, J., Giangrande, E., Weinberger, D.R., & Dickinson, D. (2013). The global cognitive impairment in schizophrenia: Consistent over decades and around the world, *Schizophrenia Research*, 150, 42-50 (9 sider).
- Van Der Gaag, M., Smit, F., Bechdolf, A., French, P., Linszen, D.H., Yung, A.R., McGorry, P., Cuijpers, P. (2013). Preventing a first episode of psychosis: Meta-analysis of randomized controlled prevention trials of 12 month and longer-term follow-ups, *Schizophrenia Research*, 149, 56-62 (7s.).
- Ted Talk: https://www.ted.com/talks/eleanor_longden_the_voices_in_my_head?language=da

Moduluge 15 (uge 50) – Teknologiunderstøttede psykologydelser: e-Mental Health

Forelæsning: teknologiunderstøttede psykologydelser (e-Mental Health) ved Kim Mathiasen

Med udgangspunkt i behandling af depression og angst præsenteres de særlige muligheder og udfordringer, der ligger i et telepsykiatrisk behandlingstilbud. Angst og depression er blandt de sygdomme, der medfører den største sygdomsbyrde, men samtidig er det kun ca. 50% der er i behandling og ca. 16% der modtager minimum adækvat behandling. Der er derfor et stort behov for øget tilgængelighed af behandling. Anvendelse af teknologi har vist lovende behandlingsresultater og forventes derfor i fremtiden at være en del af løsningen på den markante underbehandling.

Anbefalet litteratur:

- Grundbog kap. 2. (*Castonguay & Oltmanns, 2013*).
- Andersson G, Cuijpers P, Carlbring P, Riper H, Hedman E. Guided Internet-based vs. face-to-face cognitive behavior therapy for psychiatric and somatic disorders: a systematic review and meta-analysis. World Psychiatry [Internet]. 2014/10/03. 2014;13(3):288–95.(7 s.).

- Andrews G, Cuijpers P, Craske MG, McEvoy P, Titov N. Computer therapy for the anxiety and depressive disorders is effective, acceptable and practical health care: a meta-analysis. PLoS One [Internet]. 2010/10/23. 2010;5(10):e13196. (6s.)
- Knowles SE, Toms G, Sanders C, Bee P, Lovell K, Rennick-Egglestone S, et al. Qualitative meta-synthesis of user experience of computerised therapy for depression and anxiety. PLoS One [Internet]. 2014;9(1). Pp.1-12 (12s.).
- Moreno FA, Chong J, Dumbauld J, Humke M, Byreddy S. Use of standard Webcam and Internet equipment for telepsychiatry treatment of depression among underserved Hispanics. Psychiatr Serv. 2012;63(12):1213–7. (5 s.).
- Simpson SG, Reid CL. Therapeutic alliance in videoconferencing psychotherapy: a review. Aust J Rural Health. 2014/12/17. 2014;22(6):280–99 (20 s.).
- Retningslinjer for Teknologiunderstøttede Psykologydelse. Dansk Psykologforening. <http://www.dp.dk/wp-content/uploads/retningslinjer-for-teknologistoettede-psykologydelse.pdf> (4 s.).

Moduluge 16 (uge 51) - Afslutning, evaluering og eksamensorientering

Forelæsning: Afslutning, evaluering og eksamensorientering

Afslutning, evaluering, spørgsmål etc.

6. Prøven

Delprøve 1: Mundtlig eksamen. Bedømmelse: Ekstern, 7-trinsskala, 10 ECTS

Individuel, mundtlig eksamen med udgangspunkt i oplæg baseret på et spørgsmål trukket af den studerende til eksamen. Til den mundtlige eksamen (1 time inkl. forberedelse og votering). Den studerende trækker et spørgsmål og forbedrer et oplæg (30 minutter inkl. træk af spørgsmål og returnering til mundtlig eksamination). Til den mundtlige del (30 minutter inkl. votering) fremlægger den studerende sit oplæg til spørgsmålet (individuel bidrag af 5 minutter) hvorefter eksaminator og evt. censor kan spørge ind til områder indenfor den anbefalede litteratur.

Delprøve 2: Aktiv deltagelse, (mindst 80%) – svarende til holdtimerne

Bedømmelse: Intern, Bestået/Ikke bestået, 5 ECTS

Tilstedeværelse dokumenteres **af den studerende** ved underskrift på tilstedeværelsesark. Det er den studerendes eget ansvar at sikre sig at der er blevet skrevet under i forbindelse med holdundervisningen.

BEDØMMELSE

Prøven bedømmes efter 7-trinsskalaen. Der er ekstern censur.

Uddrag af karakterbekendtgørelsen kan ses her:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=29307>

FØR PRØVEN

Du skal medbringe studiekort til prøven.

Mobiltelefoner og andet elektronisk udstyr må ikke medbringes.

Du skal møde op udenfor lokalet minimum 15 min. før start med mindre andet er angivet.

BEDØMMELSE

Fra 1. september 2007 bedømmes prøve efter 7-trinsskalaen:

Uddrag af karakterbekendtgørelsen kan ses her:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=29307>

7. Omprøve

Omprøven finder sted i juni 2017. Tidspunktet koordineres med øvrige eksaminer i juni og endelig dato oplyses på Blackboard.

Eksamensform ved omprøven for delprøve 1 er den samme som ved ordinær eksamen.

Eksamensform ved omprøven for delprøve 2: Skriftlig 48 timers hjemmeopgave, bedømmelse: Intern Bestået/Ikke-bestået, 5 ECTS.

8. Litteratur

OBS: Vær opmærksom på reglerne om ophavsret. De findes på Blackboard under Genel Info, Psykologi SDU → Information til alle: https://e-learn.sdu.dk/bbcswebdav/pid-4317726-dt-content-rid-6104988_3/orgs/faglig_vejleder_Psykologi/Ophavsret-A4-DANSK_002.pdf

Anbefalet grundbog (361 sider):

Castonguay, L. G. & Oltmanns T.F. (2013). *Psychopathology. From Science to Clinical Practice*. New York: Guilford Press. (kapitel 8, 10 og 13 er ikke anbefalet litteratur).*

Øvrig Anbefalet litteratur:

Er angivet under den enkelte undervisningsgang.

For bøger hvor der anvendes flere kapitler på tværs af modulet er titlen på bogen markeret med fed.

Bøger kan findes på semesterlånshylde på SDUB eller for bøger markeret med * kan tilgås elektronisk gennem bibliotekets katalog.

9. Evaluering af modulet

Alle moduler på kandidatuddannelsen bliver løbende evalueret. Evalueringen er anonym og ikke obligatorisk, men vi beder alle studerende om at deltage i dette arbejde. Formålet med evalueringen er at forbedre uddannelsens kvalitet og uddannelsen vil løbende blive justeret på baggrund af evalueringer blandt andet.

Appendiks 1 særlige oplysninger om bogkøb

Indkøb af lærebøger og supplerende faglig litteratur kan ske i:

Studenterboghandelen

Campusvej 55

5230 Odense M

Tlf.: 6550 1700

Fax: 6550 1701

E-mail: studenter@boghandel.sdu.dk

Hjemmeside: <http://www.boghandel.sdu.dk>

Åbningstider: Mandag - torsdag kl. 9.30 - 17.15

Fredag kl. 9.30 - 15.00